

PGNiG

Polskie Górnictwo Naftowe
i Gazownictwo SA

**INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK
WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII
PRZEMYSŁOWEJ DLA PMG HUSÓW**

Maj 2016

OZNACZENIE PROWADZĄCEGO ZAKŁAD

Prowadzącym zakład jest Dyrektor Oddziału PGNiG SA w Warszawie - Oddział w Sanoku,

38-500 Sanok, ul. Sienkiewicza 12,

tel. +48 13 46 52 100, fax. +48 13 46 35 555,

email: sanok.sekretariatdn@pgnig.pl

KRS 0000059492

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego

Kierującym PMG Husów jest Kierownik PMG Husów.

Podziemny Magazyn Gazu Husów

Markowa 945, 37-120 Markowa

Woj. Podkarpackie

tel. + 48 17 22 40 760; fax: + 48 17 22 40 777

POTWIERDZENIE, ŻE ZAKAŁD PODLEGA PRZEPISOM W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA AWARIOM PRZEMYSŁOWYM ORAZ, ŻE PROWADZĄCY DOKONAŁ ZGŁOSZENIA O KTÓRYM MOWA W ART. 250 UST.1 WŁAŚCIWYM ORGANOM I PRZEKAZAŁ IM PROGRAM ZAPOBIEGANIA AWARIOM

Zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska art. 253, ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (T.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672) oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016r. (Dz. U. 2016 poz. 138) w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, PMG Husów w wyniku magazynowania substancji niebezpiecznej (gaz ziemny) został zaliczony do zakładu Dużego Ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Realizując wymagania Ustawy POŚ dokonano właściwego zgłoszenia o zaliczeniu PMG Husów jako Zakładu Dużego Ryzyka do:

- ✓ Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie.
- ✓ Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Jednocześnie prowadzący zakład posiada opracowany i wdrożony Program Zapobiegania Awariom dla PMG Husów. Dokument ten zawiera szczegółowe informacje o występujących zagrożeniach, stosowanych środkach zapobiegania oraz systemach zabezpieczeń. Prowadzący przekazał Program Zapobiegania Awariom właściwym organom.

CHARAKTERYSTYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

PMG Husów objęty jest koncesją na bezzbiornikowe magazynowanie gazu ziemnego.

Głównym zadaniem PMG Husów jest realizowanie procesu zatłaczania i odbioru gazu ziemnego z wyeksploatowanego złoża. W okresie letnim gaz jest zatłaczany do złoża, zaś w okresie zimowym odbierany i kierowany do celów grzewczych w gospodarstwach domowych oraz przemyśle.

CHARAKTERYSTYKA SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Substancje niebezpieczne występujące w PMG Husów:

Lp.	Substancja chemiczna	Rodzaj stwarzanego zagrożenia	Barwa	Zapach
1.	Gaz ziemny 0,7417[kg/m³]	R-12 H220 H280	bezbarwna	uzdatniony gaz jest bez zapachu
2.	Metanol 0,792[g/cm³]	R-11 R-23/24/25 R-39/23/24/25 H225 H301 H311 H331 H370	bezbarwna	Charakterystyczny, rozpuszczalnikowy

CHARAKTERYSTYKA SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Lp.	Klasyfikacja	Rodzaj stwarzanego zagrożenia
1	R-11	substancja wysoce łatwo palna
2	R-12	produkt skrajnie łatwo palny
3	R-23/24/25	działa toksycznie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu
4	R-39/23/24/25	działa toksycznie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu, zagraża powstaniem bardzo poważnych nieodwracalnych zmian w stanie zdrowia człowieka
5	H220	skrajnie łatwopalny gaz
6	H225	wysoce łatwopalna ciecz i pary
7	H280	zawiera gaz pod ciśnieniem. ogrzanie grozi wybuchem
8	H301	działa toksycznie po połknięciu
9	H311	działa toksycznie w kontakcie ze skórą
10	H331	działa toksycznie w następstwie wdychania
11	H370	powoduje uszkodzenie narządów

RODZAJE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W ZAKŁADZIE

- Zagrożenie wybuchowe
- Zagrożenie pożarowe
- Zagrożenie erupcyjne

SPOSOBY POWIADAMIANIA I ALARMOWANIA W PRZYPADKU AWARII

W sytuacji wystąpienia poważnej awarii przemysłowej sposób powiadamiania w PGNiG SA w Warszawie Oddział w Sanoku jest zgodny z Instrukcją Alarmowania w sytuacji wystąpienia wypadków, awarii, poważnych zagrożeń w PGNiG SA Oddział w Sanoku.

W momencie wystąpienia awarii odpowiednie osoby Zakładu Dużego Ryzyka Husów powiadamiają jednostki oraz służby współdziałające przy alarmowaniu, powiadamianiu i likwidacji zagrożenia.

SPOSOBY POWIADAMIANIA I ALARMOWANIA W PRZYPADKU AWARII

W przypadku awarii lub zaistnienia realnej możliwości jej wystąpienia, okoliczna ludność będzie powiadamiana za pośrednictwem:

- Syren dźwiękowych zainstalowanych w pobliżu zakładu,
- Służb współdziałających podczas likwidacji awarii (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Straż Miejska, Obrona Cywilna),
- Lokalnych stacji telewizyjnych i radiowych,
- Internetu

WZÓR – KOMUNIKAT DOTYCZĄCY KONIECZNOŚCI PRZEPROWADZENIA EWAKUACJI

Komunikat Komendanta Powiatowego PSP w ..... z dnia ..... godz. .... dotyczący awarii w PGNiG SA w Warszawie Oddział w Sanoku – PMG .....

UWAGA! UWAGA!

Mieszkańcy w dniu dzisiejszym około godz. .... nastąpił .....

W związku z ..... występuje zagrożenie dla mieszkańców budynków przy ul. .... w .....

Nakazuję aby mieszkańcy ewakuowali się w kierunku.....do miejsca zbiórki.....

Pomoc w zakresie wyżywienia i zakwaterowania można uzyskać w .....

Powrót mieszkańców przewiduje się po ustaniu zagrożenia.

Przed opuszczeniem lokali mieszkalnych zaleca się niezwłocznie wykonać następujące czynności:

- Wyłączyć dopływ wszystkich mediów (gaz, prąd, woda)
- Zabrać ze sobą dokument tożsamości
- Pozamykać okna i drzwi - udać się w miejsce zbiórki podane w komunikacie.

ZASADY OSTRZEGANIA I ALARMOWANIA

RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁOSZENIA ALARMU		SPOSÓB ODWOŁANIA ALARMU	
	Za pomocą syren	Przy pomocy rozgłośni radiowych oraz ośrodków telewizji i radiofonii przewodowej	Za pomocą syren	Przy pomocy rozgłośni radiowych oraz ośrodków telewizji i radiofonii przewodowej
Alarm o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska	Dźwięk ciągły trwający 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców	Dźwięk ciągły trwający 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm o klęskach dla.....
Alarm o skażeniach	Dźwięki trwające 10 sekund powtarzane przez 3 minuty, czas trwania przerw między dźwiękami 25-30 sekund	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm o skażeniach dla.....	Dźwięk ciągły trwający 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm o skażeniach dla.....
Uprzedzenie o skażeniach		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna UWAGA! UWAGA! Osoby znajdujące się ..... może nastąpić skażenie (podać kierunek)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Odwołuję uprzedzenie (podaj rodzaj skażenia) dla.....

SPOSÓB POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA AWARII - ZAGROŻENIA

Po usłyszeniu sygnału o zagrożeniu należy:

- Osoby znajdujące się w budynkach,
  - pozamykać okna i drzwi w pomieszczeniach
  - włączyć telewizor lub radiodbiornik na częstotliwość stacji lokalnej,
  - wysłuchać uważnie nadawane komunikaty,
  - postępować zgodnie z poleceniami,
- Osoby znajdujące się na otwartej przestrzeni w pobliżu PMGZ Husów:
  - nie zbliżać się do miejsca wystąpienia awarii,
  - oddalić się od miejsca awarii udając się prostopadle do kierunku wiatru,
- Osoby znajdujące się w pojazdach samochodowych w pobliżu PMGZ Husów:
  - nie tarasować dróg dojazdowych dla służb ratowniczych,
  - w miarę możliwości oddalić się od miejsca zagrożenia,
- W przypadku ogłoszenia alarmu lub ewakuacji przez lokalne służby:
  - dostosować się do wydawanych poleceń

SPOSÓB POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA AWARII - ZAGROŻENIA

W przypadku ogłoszenia ewakuacji wychodząc z domu pamiętaj, aby wziąć ze sobą:

- ✓ dokumenty tożsamości i ważne dokumenty rodzinne
np. legitymacje ubezpieczeniowe, akta notarialne, papiery wartościowe – akcje, obligacje, polisy ubezpieczeniowe, numery rachunków bankowych itp.
- ✓ telefon komórkowy i ładowarkę
- ✓ leki, recepty
- ✓ klucze od mieszkania, samochodu, sejf, itp.
- ✓ niezbędną odzież i przybory toaletowe

WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH

WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH SŁUŻB RATOWNICZYCH

EUROPEJSKI NUMER ALARMOWY - 112	
POGOTOWIE RATUNKOWE	999
PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA	998
POLICJA	997
POGOTOWIE WODOCIĄGOWE	994
POGOTOWIE GAZOWE	992
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	991

SŁUŻBY RATOWNICZE I WSPOMAGAJĄCE

Lp.	PODMIOT	NR TELEFONU	ADRES INSTYTUCJI
1.	Burmistrz Miasta Łańcut	(17) 22 52 202	Łańcut, ul. Pl. Sobieskiego 18
2.	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łańcucie	(17) 22 53 177 669 500 181	Łańcut, ul. Grunwaldzka 68
3.	Wójt Gminy Łańcut	(17) 22 52 264	Łańcut, ul. Mickiewicza 2a
4.	Komenda Powiatowa Policji	(17) 24 90 399 lub 997	Łańcut Pl. Sobieskiego 19
5.	Pogotowie Ratunkowe w Łańcucie	999	Łańcut, ul. Grunwaldzka 68
6.	Powiatowe Stanowisko Kierowania PSP	(17) 22 52 264	Łańcut, ul. Grunwaldzka 68
7.	Inspektor Ochrony Środowiska	(17) 85 43 841 606 486 395	Rzeszów ul. Gen. M. Langiewicza 26
8.	Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	(17) 22 53 006 603 377 132	Łańcut, ul. Mickiewicza 6
9.	Inspektor Nadzoru Budowlanego	(17) 22 56 967	Łańcut, ul. Piłsudskiego 9
10.	Powiatowy Inspektor Weterynarii	(17) 22 55 628 604 257 748	Łańcut, ul. Cetnarskiego 31
11.	OUG Krosno	(13) 43 67 546	Krosno, ul. Armii Krajowej 3

WYKAZ ROZGŁOŚNI RADIOWYCH I STACJI TV

NAZWA	CZĘSTOTLIWOŚĆ	TELEFON
RMF FM sp. z o.o.	101,1 MHz	(17) 85 222 45
Radio ZET sp. z o.o.	107,4 MHz	(22) 62 578 70
Radio Rzeszów SA	90,5 MHz	(17) 86 239 29
Radio BIESZCZADY	104,9 MHz	(17) 85 901 55
Radio Eska Rzeszów	89,5 MHz	(17) 850 35 95
Radio Maryja	100,6 MHz	(56) 65 523 61
Polskie Radio Program 1	88,0 MHz	(22) 645 91 15
Polskie Radio Program 3	92,0 MHz	(22) 64 524 45
Telewizja Polska SA O/Rzeszów	www.rzeszow.tvp.pl	(17) 86 133 33

OBOWIĄZEK ZAWIADAMIANIA O ZAGROŻENIU

Obowiązek zawiadamiania o zagrożeniu

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze

Art. 119. 1. Kto spostrzeże zagrożenie dla ludzi, zakładu górniczego lub jego ruchu, uszkodzenie albo nieprawidłowe działanie urządzeń tego zakładu, jest obowiązany niezwłocznie ostrzec osoby zagrożone, podjąć środki dostępne w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobę kierownictwa lub dozoru ruchu.

2. W przypadku powstania stanu zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w zakładzie górniczym, dla zakładu górniczego lub jego ruchu, na żądanie kierownika ruchu tego zakładu, każdy przedsiębiorca jest obowiązany udzielić mu niezbędnej pomocy.

3. W przypadku powstania stanu zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w zakładzie górniczym, niezwłocznie wstrzymuje się prowadzenie ruchu w strefie zagrożenia, wycofuje się ludzi w bezpieczne miejsce i podejmuje się niezbędne działania, w tym środki dostępne w celu usunięcia stanu zagrożenia.

4. Kierownik ruchu zakładu górniczego jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ nadzoru górniczego, w sposób ustalony w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 1, o każdym wypadku śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym, zgonie naturalnym, jak również o związanych z ruchem zakładu górniczego niebezpiecznych zdarzeniach, stwarzających zagrożenie życia, zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa powszechnego

Podziemny Magazyn Gazu
Ziemnego Husów

tel. (17) 22 40 760

Całodobowa służba dyspozytorska
PGNiG SA w Warszawie O/Sanok

tel. (13) 46 52 134
kom. 608 448 322

INFORMACJE O OPRACOWANIU I PRZEDŁOŻENIU WŁAŚCIWYM ORGANOM RAPORTY O BEZPIECZEŃSTWIE

PGNiG SA Oddział w Sanoku opracował dla Podziemnego Magazynu Gazu Husów Raport o Bezpieczeństwie i przedłożył go Komendantowi Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH SCENARIUSZY AWARII PRZEMYSŁOWEJ ORAZ ŚRODKÓW BEZPIECZEŃSTWA, KTÓRE ZOSTANĄ PODJĘTE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII.

- **Scenariusz nr 1.**

Rozszczelnienie połączenia kryzowego rurociągu, zbiornika ciśnieniowego lub uszkodzenie zasuw – w efekcie nastąpi emisja gazu palnego (metan) do atmosfery, powstanie atmosfery wybuchowej, w przypadku obecności czynnika inicjującego powstanie pożaru (otwarty ogień, ładunek elektrostatyczny, iskry) może nastąpić wybuch, pożar powstałej chmury mieszaniny wybuchowej, promieniowanie termiczne, hałas.

Środki bezpieczeństwa:

- monitoring ciśnienia w instalacji,
- system alarmowania o przekroczeniu poziomu założonego wysokiego i niskiego ciśnienia
- system detekcji gazów palnych i detekcji płomienia,
- czujki wykrywające dym.

Rozszczelnienie połączeń kryzowych lub zasuw powoduje emisję gazu poza instalację.

Zdarzenie takie jest wykrywane przez system kontroli ciśnienia w poszczególnych elementach instalacji, który zamyka automatyczne zasuw odcinające część instalacji, w której wystąpiła nieszczelność.

Odcięta część instalacji jest rozgazowywana na pochodnię do spalania gazu.

System automatycznego odcięcia części instalacji, włącza alarm w dyspozytorni nadzorowanej stale przez operatora, który podejmuje decyzję dotyczącą dalszego toku postępowania, zgodnie z zapisami Wewnętrznego Planu Operacyjno–Ratowniczego dla PMG Husów.

W przypadku powstania pożaru w pomieszczeniach agregatów sprężarkowych następuje włączenie stałych urządzeń gaśniczych.

INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH SCENARIUSZY AWARII PRZEMYSŁOWEJ ORAZ ŚRODKÓW BEZPIECZEŃSTWA, KTÓRE ZOSTANĄ PODJĘTE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII.

- **Scenariusz nr 2.**

Uszkodzenie głowicy eksploatacyjnej na jednym z odwiertów – w efekcie nastąpi emisja gazu palnego (metan) do atmosfery, powstanie atmosfery wybuchowej, w przypadku obecności czynnika inicjującego powstanie pożaru (otwarty ogień, ładunek elektrostatyczny, iskry) może nastąpić wybuch, pożar powstałej chmury mieszaniny wybuchowej, promieniowanie termiczne, hałas.

Środki bezpieczeństwa:

- automatyczny zawór odcinający i sterujący,
- automatyczna zasuwa robocza w głowicy eksploatacyjnej,
- system wykrywania płomienia,

Uszkodzenie lub zniszczenie głowicy eksploatacyjnej powoduje emisję gazu poza instalację oraz powoduje gwałtowny spadek ciśnienia w odwiercie, co automatycznie włącza sygnał alarmu z detektora płomienia w dyspozytorni nadzorowanej przez operatora, który podejmuje decyzję dotyczącą dalszego toku postępowania, zgodnie z zapisami Wewnętrznego Planu Operacyjno-Ratowniczego dla PMG Husów.

INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH SCENARIUSZY AWARII PRZEMYSŁOWEJ ORAZ ŚRODKÓW BEZPIECZEŃSTWA, KTÓRE ZOSTANĄ PODJĘTE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII.

- **Scenariusz nr 3.**

Przerwanie, rozerwanie rurociągu (przerwanie ciągłości ścian rurociągu), uszkodzenie zbiornika ciśnieniowego, kolumny absorbera, separatora, zasuw, wymiennika, filtroseparatora, odgazowywacza - w efekcie nastąpi emisja gazu palnego (metan) do atmosfery, powstanie atmosfery wybuchowej, w przypadku obecności czynnika inicjującego (otwarty ogień, ładunek elektrostatyczny, iskry) może nastąpić wybuch, pożar powstałej chmury mieszaniny wybuchowej, promieniowanie termiczne, hałas.

Środki bezpieczeństwa:

- monitoring ciśnienia w instalacji,
- system alarmowania o przekroczeniu poziomu założonego wysokiego i niskiego ciśnienia,
- system detekcji gazów palnych i detekcji płomienia,
- czujki wykrywające dym.

Rozerwanie lub rozszczelnienie rurociągu wywołuje emisję gazu poza instalację. System sterujący wykrywa taką sytuację i zamyka automatyczne zasuwę odcinającą fragment instalacji gdzie nastąpiła awaria.

Jednocześnie zamknięta część instalacji jest rozgazowywana przez zrzut gazu na pochodnię do spalania gazu.

INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH SCENARIUSZY AWARII PRZEMYSŁOWEJ ORAZ ŚRODKÓW BEZPIECZEŃSTWA, KTÓRE ZOSTANĄ PODJĘTE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII.

- **c.d. Scenariusza 3**

Zadziałanie systemu odcięcia części instalacji lub systemu detekcji płomienia wywołuje alarm w dyspozytorni nadzorowanej przez operatora, który podejmuje decyzję dotyczącą dalszego toku postępowania, zgodnie z zapisami Wewnętrznego Planu Operacyjno-Ratowniczego dla PMG Husów.

W przypadku powstania pożaru w pomieszczeniu agregatów sprężarkowych następuje włączenia stałych urządzeń gaśniczych.

Dalsze prowadzenie działań ratowniczych dla każdego ze scenariuszy będzie realizowane zgodnie z Wewnętrznym Planem Operacyjno-Ratowniczym przy wykorzystaniu służb ratowniczych Oddziału i Państwowej Straży Pożarnej w zależności od wielkości zagrożenia, o czym zadecyduje Kierownik Akcji Ratowniczej.

OSOBY UPOWAŻNIONE DO UDZIELANIA INFORMACJI

Osobą udzielającą informacji na wypadek wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest:

Dyrektor Oddziału w Sanoku lub osoba przez niego upoważniona.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

